

Matthijs Pontier, Piratenpartij: “De **macht** terugbrengen naar de **burger**”

Burgerrechten en veiligheid kunnen wringen. De Piratenpartij wijst op de toenemende macht van de overheid onder het mom van veiligheid. *Audit Magazine* sprak met Matthijs Pontier, woordvoerder van de Piratenpartij.

Waarom kiest u voor de Piratenpartij?

“Ik heb een achtergrond als wetenschapper in technologie en ethiek. De Piratenpartij omarmt techniek maar ziet ook dat het digitale tijdperk leidt tot grote veranderingen. De overheid krijgt veel macht door allerlei data over ons te verzamelen. De kernwaarde van de Piratenpartij is empowerment, het terugbrengen van de macht naar de burger. Wij focussen ons op burgerrechten, transparantie en democratie. Burgerrechten, zoals onze privacy, komt in het geding op het moment dat de overheid onbeperkt data verzamelt en bewaart over burgers. Transparantie gaat over een overheid die onvoldoende transparant is over haar eigen handelen. Democratie gaat over het spreiden van macht. Wij zijn op grond van het subsidiariteitsbeginsel ervoor dat burgers zelf beslissen. Daarnaast zijn technologie en overheid geen

gelukkige match. Er zijn talloze voorbeelden waaruit blijkt dat de overheid veel heeft verspild aan ICT-projecten zonder dat dit ergens toe geleid heeft.”

Veiligheid vereist toch dat de overheid burgers controleert?

“De overheid mag best surveilleren, alleen zie je nu dat zij dat grootschalig doet. Dat is totaal niet efficiënt en heeft te maken met geld. Immers, als onveiligheid blijft bestaan dan ben je verzekerd van budget. Een documentaire over Bill Binney, klokkenluider bij de NSA, maakte dit duidelijk. In plaats van massasurveillance, inbreken op netwerken of internetdiensten en opslag van gegevens van niet-verdachte personen in grote datacentra, kun je veel slimmer en gerichtter surveilleren. We maken daarom ook bezwaar tegen de sleepnetmethode van de overheid. Deze methode verzamelt veel data over te veel onschuldige mensen en bovendien wordt dat ook nog eens lang bewaard. Het bestaan van privacy is juist een voorwaarde voor veiligheid vinden wij. Als iemand informatie over jou heeft maakt dat die persoon oppermachtig. Tegenstanders van de sleepwet kunnen hun stem uitbrengen op www.teken.sleepwet.nl. Daarnaast vinden wij dat de persvrijheid in het geding is. Het afschermen van bronnen bij journalistiek onderzoek is onvoldoende. Dat maakt het onmogelijk dat journalisten bijvoorbeeld onderzoek naar jihadisme kunnen doen.”

Waarom is dit erg als je toch niets te verbergen hebt?

“Het probleem is dat je niet van tevoren weet wat er gaat gebeuren met informatie. Geheime diensten kunnen data delen met andere geheime diensten. In andere landen gelden andere normen en waarden en kun je geconfronteerd

Over...

Dr. Matthijs Pontier ontwikkelde aan de Vrije Universiteit Amsterdam emotionele intelligentie en ‘moreel besef’ voor computers en (zorg)robots. Hij is actief voor de Piratenpartij en stelt zich kandidaat voor de komende gemeenteraadsverkiezingen in Amsterdam.

worden met informatie over jezelf waarvan je geen idee had dat dit bekend is.

En niet alleen overheden verzamelen allerlei data over burgers, ook bedrijven doen dat steeds meer. Data is goud waard. In politieke campagnes kunnen op grond van data mensen worden gemanipuleerd. Mensen nemen andere beslissingen op basis van de informatie die ze voorgeschoteld hebben gekregen, zonder dat ze zich hier bewust van zijn. Overheden besteden steeds meer diensten uit en er vinden steeds meer publiek-private samenwerkingen plaats. Dit zorgt ervoor dat het voor burgers moeilijker wordt om openheid te krijgen over hun data, omdat onduidelijk is wie welke data waar bewaart.”

Geldt die privacy niet voor de overheid en haar ambtenaren?

“Wij vinden dat privacy ophoudt wanneer je andere mensen gaat vertegenwoordigen of handelt namens burgers. Als een ambtenaar onderzoek uitvoert en daarin beleidskeuzen maakt, dan moet transparant worden waarom die ambtenaar die keuzen heeft gemaakt.

Nu weten we niets van wat er gebeurt met de grootschalige data die de overheid over ons verzamelt. Wat de overheid nu doet is bijvoorbeeld op grond van risicoprofielen mensen in de gaten houden. Dat is niet per se erg, maar het moet wel transparant zijn hoe en waarop onderscheiden wordt. Is dat afkomst of religie? Maar ook bijvoorbeeld verzekeraars kunnen op grond van dit soort profielen discrimineren in verzekeringspremie.”

Julie verwelkomen dat auditrapporten over de overheid openbaar worden?

“Ja, dat is tot op zekere hoogte uiteindelijk goed. Maar er wordt krampachtig omgegaan met transparantie. Men kan denken dat transparantie zorgt voor minder openhartigheid

In 2016 werd de eerste Piratenpartij opgericht in Zweden. Inmiddels is de Piratenpartij vertegenwoordigd in meer dan zestig landen. In Nederland is de partij verkozen in zowel Amsterdam West als in het waterschap. De partij is opgericht vanuit de noodzaak om prioriteit te geven aan burgerrechten in een digitale maatschappij.

of dat het een stok wordt om mee te slaan. Het dilemma speelt dan of transparantie het uiteindelijke doel wel dient. Ik denk dat transparantie per definitie goed is, maar dat er tegelijkertijd een cultuurverandering en een maatschappelijke discussie nodig is over hoe wij omgaan met fouten. Uiteindelijk draait het om vertrouwen. Hetzelfde speelt bij beroepsgroepen als artsen of advocaten. Ook hier geldt dat het normaal moet zijn om transparantie te bieden over hoe een arts of advocaat functioneert. Maar tegelijkertijd is het dan wel noodzakelijk dat mensen met respect met die transparantie omgaan. Dit vereist een maatschappelijke discussie.”

Verwelkomen jullie dan een digitale samenleving?

“Wij zijn enthousiast over de mogelijkheden die de technologie ons biedt. Via internet kun je bijvoorbeeld iedereen betrekken bij de democratie. We vragen iedereen om input te geven op onze programmapunten. Tegelijkertijd zijn er risico's verbonden aan een digitale samenleving. Digitale processen zijn lastig te beveiligen. Hoe weet je dat verkiezingen met stemcomputers juist verlopen zijn? De sleutel om mensen bewust te maken van de risico's van een digitale samenleving zit in onderwijs. Mensen vinden het niet normaal als de overheid hun brieven zou openen en lezen, maar tegelijkertijd heerst onvoldoende besef dat dit met e-mail op een veel grotere schaal gebeurt.” <<